

ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Към 31 декември 2022 г. населението на област Варна е 430 847 души, което представлява 6.7% от населението на България и нарежда областта на трето място по брой на населението след областите София (столица) (1 280 хил. души) и Пловдив (632 хил. души), и преди област Бургас (379 хил. души). В сравнение¹ с 2021 г. населението на областта намалява с 356 души, или с 0.1%.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Демографска ситуация в област Варна през 2022 година:

- Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението;
- Намалява броят на живородените деца;
- Намалява броят на умрелите лица;
- Намалява детската смъртност;
- Намалява броят на сключените граждански бракове и броят на разводите.

Раждаемост

През 2022 г. в област Варна са регистрирани 3 997 родени деца, като от тях **3 980 (99.6%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 204 деца, или с 4.9%.

Коефициентът на обща раждаемост² в област Варна през 2022 г. е 9.2‰.

Броят на живородените момчета (2 010) е с 40 по-голям от този на живородените момичета (1 970), или на 1 000 родени момчета се падат 980 момичета.

В градовете и селата живородените са съответно 3 299 и 681 деца, а коефициентът на раждаемост е 9.1‰ в градовете и 10.0‰ в селата.

Тоталният коефициент на плодовитост³ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. **През 2022 г. средният брой живородени деца от една жена в област Варна е 1.68** и нараства с 0.19 в сравнение с 2021 година.

През 2022 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете е 28.7 години. В сравнение с 2021 г. намалява с 0.2 години.

През 2022 г. броят на извънбрачните раждания в област Варна е 2 364, или 59.1% от всички раждания. Относителният дял на извънбрачните раждания в селата (69.6%) е по-висок отколкото в градовете (57.0%).

¹ За всички сравнения с предходната година е използвано ревизирано население към 31.12.2021 г., което е изчислено като към броя на населението от Преброяването към 7.09.2021 г. са добавени данните за естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година.

² Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

³ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзrastовата плодовитост през отчетната година.

Смъртност

Броят на умрелите лица през 2022 г. в област Варна е 6 954 души, а коефициентът на обща смъртност¹ - 16.1‰. Спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 1 552, или с 18.2%.

Смъртността сред мъжете (17.8‰) е по-висока в сравнение със смъртността сред жените (14.6‰). През 2022 г. на 1 000 жени умират 1 129 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (23.3‰) отколкото в градовете (14.8‰).

През 2022 г. в областта са починали 10 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност² е 2.5‰. За сравнение, през 2021 г. коефициентът на детска смъртност е бил 4.3‰, а през 2001 г. - 16.3‰.

Бракове и разводи

През 2022 г. в област Варна са регистрираните 1 806 юридически брака - със 162 по-малко спрямо предходната година. От всички регистрирани бракове 78.7% (1 421) са сред населението в градовете, докато в селата са сключени 385 брака. Коефициентът на брачност³ е 4.2‰ и остава непроменен в сравнение с 2021 година.

Броят на разводите през 2022 г. е 692, или със 134 по-малко от регистрираните през 2021 година. От всички прекратени бракове 88.2% се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна и външна миграция на населението

През 2022 г. в преселванията между населените места в област Варна са участвали 2 937 лица.

От преселващите се в страната 7 114 са избрали област Варна за свое ново местоживеене. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Варна са София (столица) - 9.2%, Добрич - 8.6% и Шумен - 6.2%.

Най-малко преселили се в област Варна има от областите Смолян, Перник, Кюстендил и Кърджали.

През 2022 г. 1 734 души са променили своя настоящ адрес от област Варна в чужбина, а 3 263 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в област Варна.

¹ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

² Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

³ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на област Варна се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението (с изключение на 2009 година). **През 2022 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Варна е намаляло с 2 974 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коефициента на естествения прираст, е минус 6.9%¹**. Коефициентът на естествения прираст в градовете е минус 5.7%, а в селата - минус 13.3%.

През 2022 г. всички общини в област Варна имат отрицателен естествен прираст.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който е положителен - 2 618 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

¹ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година. Оценката за населението към 31.12.2022 г. отразява промените в броя и структурите на населението регистрирани при Преброяване 2021.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година. За населението към 31.12.2021 г. е използвано ревизирано население, изчислено на база данните от Преброяване на населението и жилищния фонд към 07.09.2021 г. и естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година.

Налице е прекъсване в динамичния ред за всички коефициенти през 2022 г., поради наличието на нова оценка на населението на база данните от Преброяване 2021.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическия регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето. Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години.

Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.